

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора КЗ «КОІППО
імені Василя Сухомлинського»
від 02.02.2026 № 16

Дмитрук В.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

СХВАЛЕНО

вченою радою КЗ «КОІППО імені
Василя Сухомлинського»
протокол № 1 від 31.01.2026 року

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти

**ОСВІТНІЙ КОНСТРУКТОР SCAFFOLD: ЯК ЗРОБИТИ НАВЧАННЯ
ЖИТТЄВО НЕОБХІДНИМ**

Кропивницький – 2026

Розробники:

Голодюк Лариса Степанівна, заступник директора з науково-методичної діяльності комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», доктор педагогічних наук, доцент, регіональний координатор з питань впровадження реформи НУШ в Кіровоградській області, тренер із запровадження інструменту Scaffold в освітню практику;

Половенко Олена Вікторівна, завідувач обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації діяльності методичних служб комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», регіональний координатор НУШ по роботі з керівниками закладів загальної середньої освіти, тренер із запровадження інструменту Scaffold в освітню практику.

Напрямок підвищення кваліфікації: використання інструменту підтримки педагогів в організації навчальної діяльності “Scaffold” (ГХЗВ)

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «SCAFFOLD: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику» (Наказ МОН України від 18.11.2025 р. №1514)

Термін дії програми: з 2026 до 2028 року (*програма нова*).

Рецензенти:

Федірко Жанна Володимирівна, завідувач кафедри теорії і методики середньої освіти КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук.

Мусянович Тетяна Валеріївна, заступник директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Ліцей «Європейська освіта» Кіровоградської міської ради

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми.

Програма підвищення кваліфікації «Освітній конструктор Scaffold: як зробити навчання життєво необхідним» зумовлена необхідністю трансформації освітнього процесу в межах реформи Нової української школи та переходу до компетентнісного навчання.

Основні чинники актуальності:

- **Загальний контекст.** У сучасному світі освіта виходить за межі засвоєння знань - вона має розвивати в учнів здатність до критичного мислення, ефективної співпраці та адаптації до нових викликів.

- **Відповідь на локальний контекст.** Програма враховує значні освітні втрати, спричинені кризовими обставинами в Україні, та пропонує гнучкі підходи до викладання для подолання цих розривів.

- **Інтеграція європейських стандартів.** Використання інструменту Scaffold дозволяє системно впроваджувати провідні європейські рамки компетентностей:

- Entre Comp (Європейська рамка підприємницьких компетенцій);

- DigComp (Європейська рамка цифрової компетентності);

- LifeComp (Європейська рамка особистісної, соціальної та навчальної ключової компетентності);

- Green Comp (Європейська рамка компетентностей для сталого розвитку).

- **Інноваційний інструментарій.** На відміну від теоретичних підходів, Scaffold пропонує практичний набір зі **102 карток**, які структурують процес проектування уроків – від визначення результатів навчання до методів оцінювання.

- **Професійний розвиток педагога.** Програма пропонує структурований та адаптивний підхід до планування, що повністю відповідає пріоритетам Нової української школи. Вона стимулює педагогів досліджувати роль ключових компетентностей та їхній вплив на методику викладання, сприяє професійній співпраці для створення інтегрованих курсів та допомагає максимально адаптувати навчальні плани до потреб конкретних учнів. Застосування діяльнісного підходу під час навчання за Програмою дозволяє вчителям не лише опанувати теорію, а й набути практичного досвіду у створенні компетентнісно орієнтованих занять, проектів та модулів. Мотивація та розвиток творчого потенціалу педагогічних працівників досягаються завдяки їхній активній участі у вирішенні практичних завдань, як індивідуально, так і в малих групах, а також через надання конструктивного зворотного зв'язку на роботи колег. Ця програма допомагає не просто навчити вчителя, а створити цілісний персоналізований освітній простір у ліцеї чи школі.

Зміст програми ґрунтується на принципах післядипломної педагогічної освіти: гуманізація, демократизація освітнього процесу; адаптивність та варіативність форм і змісту навчання; системність, наступність, послідовність, цілеспрямованість і перспективність у процесі здобуття і засвоєння нових знань; інтерактивність та мобільність навчання; співробітництво, партнерство.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 години/1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: Використання карток Scaffold є невід'ємною частиною методичної підтримки реалізації програми.

До викладання за програмою залучені тренери, які пройшли попередню підготовку з питань використання інструменту Scaffold.

Освітній процес за програмою передбачає поєднання синхронних інтерактивних занять (очно або дистанційно) та індивідуальної роботи учасників, зокрема з використанням онлайн-платформ Google Meet, Justeach, електронних (цифрових) ресурсів. Інтерактивні заняття (не менше 4 зустрічей) об'єднують лекційне представлення матеріалу та його практичне застосування і проводяться в очному або онлайн-форматі через: семінари та онлайн-лекції на платформі; віртуальні практичні заняття (вправи та розбір кейсів у реальному часі, колективна робота над виконанням завдань); групові тематичні дискусії з використанням інтерактивних інструментів (чат, опитування, спільні онлайн-документи); взаємодію в онлайн-форматі (з використанням Padlet). У процесі навчання на платформі Justeach слухачі поступово знайомляться з матеріалами модулів, виконують практичні завдання та складають короткі тести, що допомагає впевнитися у розумінні змісту та здатності застосувати його на практиці. Завершальним елементом навчання є індивідуальний навчальний проєкт, підготовка якого відбувається із супроводом тренера або викладача та за можливості з обміном відгуками в групі. Усі ці види діяльності виконуються та фіксуються безпосередньо на платформі. Свідчення їх виконання буде враховане суб'єктом підвищення кваліфікації під час видачі відповідного документа. Для успішної реалізації програми передбачається участь у більшості очних /онлайн-зустрічей (орієнтовно не менше 75 %), виконання тестових завдань із результатом від 70 %, підготовка та подання плану індивідуального навчального проєкту. Такий підхід спрямований на поєднання самостійного опрацювання матеріалу з підтримкою спільноти та можливістю практично застосувати отримані знання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна (онлайн)).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток умінь інтегрувати ключові компетентності в освітню практику за допомогою карток Scaffold.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити з ключовими компетентностями та європейськими рамками;
- проаналізувати потенціал освітніх галузей щодо формування ключових компетентностей;
- ознайомити з інструментом Scaffold для планування освітніх компонентів;
- розвинути вміння щодо розроблення компетентнісних завдань та оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти за допомогою інструменту Scaffold;
- розробити приклади навчальної діяльності з інтеграцією ключових компетентностей.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться: відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»,

затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225):

- *A2 предметно-методична компетентність* (A2.1. Здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; A2.2. Здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; A2.3. Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; A2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; A2.5. Здатність формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти);

- *G1 прогностична компетентність* (Г1.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу; Г1.2. Здатність планувати освітній процес);

- *A3 інформаційно-цифрова компетентність* (A3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; A3.2. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси; A3.3. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі);

- *G3 оцінювально-аналітична компетентність* (Г3.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; Г3.2. Здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти; Г3.3. Здатність формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Здобувачі освіти повинні:

знати і розуміти:

- сутність понять «ключові компетентності» та «компетентнісний підхід»;
- роль ключових компетентностей у сучасній освіті;
- зміст основних європейських рамок компетентностей: EntreComp, DigComp, LifeComp та GreenComp;
- співвідношення між переліками європейських та українських ключових компетентностей;
- зв'язок між очікуваними результатами навчання та ключовими компетентностями;
- приклади дескрипторів ключових компетентностей у різних освітніх галузях;

уміти:

- досліджувати та аналізувати структури різних рамок компетентностей;
- використовувати інструмент Scaffold (колоду зі 102 карток) для проєктування навчальної діяльності, уроків та проєктів;
- розробляти компетентнісно орієнтовані завдання за допомогою карток Scaffold;
- реалізувати інтегрований підхід для розвитку ключових компетентностей учнів;

- співвідносити конкретні види навчальної діяльності з відповідними дескрипторами компетентностей;

оцінювати:

- навчальну діяльність здобувачів освіти відповідно до встановлених критеріїв компетентнісного підходу;

- результати застосування інструменту Scaffold у власній освітній практиці;

- власний професійний поступ щодо інтеграції компетентностей в освітній процес;

- якість зворотного зв'язку, що надається учням для їхнього подальшого розвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації за програмою «Освітній конструктор Scaffold: як зробити навчання життєво необхідним» здійснюється відповідно до вимог Типової програми (Наказ МОН України від 18.11.2025 р. №1514) та професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти наказ МОН України від 29.08.2024 р. № 1225).

Система оцінювання базується на перевірці здатності здобувача освіти практично застосовувати інструмент Scaffold для моделювання сучасного освітнього процесу. Пріоритет надається якісному виконанню завдань, що підтверджують готовність педагога до інтеграції ключових компетентностей у власну практику.

Складові та механізм оцінювання. Процес перевірки результатів інтегрований у цифрове середовище курсу та складається з чотирьох послідовних етапів:

• **Тестування.** Автоматизована перевірка теоретичної бази на платформі *Justeach*. Тестування проводиться після завершення кожного модуля, що охоплює зміст європейських рамок (DigComp, EntreComp, LifeComp, GreenComp). Мінімальний прохідний бал - 70%.

Показник успіху: 70% і більше правильних відповідей.

• **Практичне моделювання (Індивідуальний проєкт):** здобувач освіти розробляє та подає індивідуальний проєкт (навчальне заняття, курс, проєкт), спроектований за допомогою колоди зі 102 карток Scaffold.

Критерії якості: відповідність цілей дескрипторам компетентностей, логіка вибору карт Scaffold, наявність стратегії зворотного зв'язку для учнів.

• **Професійна експертиза (Взаємооцінювання):** Учасник виступає в ролі рецензента, аналізуючи роботу колеги за допомогою запропонованого чек-листа. Це дозволяє глибше зрозуміти логіку інструменту Scaffold через аналіз чужого досвіду.

Вимога: надання мінімум одного конструктивного відгуку.

• **Рефлексія та активність:** Слухач заповнює фінальну форму самооцінювання, де фіксує свій прогрес відносно початкового рівня. Також враховується залученість до навчальної діяльності (участь у вебінарах).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС. за умови наявності сертифіката про завершення курсу навчання на платформі *Justeach* «Scaffold: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику» та врахування умов виконання повного циклу вимог програми:

1. Теоретична готовність: подолання порогу 70% у підсумковому тестуванні.
2. Практична спроможність: успішний захист (подання) індивідуального проєкту зі Scaffold.
3. Методична взаємодія: завершення циклу «самооцінювання — взаємооцінювання».
4. Дисциплінарна присутність: участь у 75% і більше запланованих синхронних онлайн-сесій.

Вартість навчання: **750 грн.**

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання теоретичної та практичної підготовки педагогів і керівників закладів освіти, спрямованої на розвиток умінь інтегрувати ключові компетентності в освітню практику за допомогою інструменту Scaffold.

Особливістю (вид діяльності) є практико-орієнтований характер навчання з використанням очного, онлайн або змішаного форматів, де застосовуються інтерактивні методи, аналіз реальних ситуацій та робота в цифровому середовищі.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів, цифрових ресурсів та виконання практичних завдань, що забезпечують поглиблення знань про європейські рамки компетентностей та методик Scaffold.

Контрольні заходи включають виконання індивідуального практичного проєкту (плану навчальної активності), взаємооцінювання робіт колег та тестування для комплексної перевірки результатів навчання.

Зміст програми складається з 3 модулів та 6 взаємопов'язаних тем.

Оцінювання здійснюється за моделлю «зараховано / не зараховано». Для успішного завершення необхідно дати не менше 70% правильних відповідей у тестах, подати практичний проєкт, здійснити взаємооцінювання та взяти участь у не менше ніж 75% синхронних сесій.

Учасники, які успішно пройшли навчання та виконали всі вимоги програми, отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає: 30 год, з них: 6 год – лекційні заняття, 12 год – практична робота, 8 год – самостійна робота, 4 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Організаційне заняття		2			2
МОДУЛЬ 1. Ключові компетентності					
Тема 1.1. Поняття компетентностей. ключових Сутність компетентнісного підходу	1	1	1		3
Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності	1	1	1	1	4
Разом за модулем	2	2	2	1	7
МОДУЛЬ 2. Рамки компетентностей					
Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей	2		1		3
Тема 2.2. Взаємозв'язок компетентностей та їх інтеграція в освітній процес	1	1	1	1	4
Разом за модулем	3	1	2	1	7
МОДУЛЬ 3. Картки SCAFFOLD					
Тема 3.1. Етапи планування освітнього процесу за допомогою карток Scaffold	1	1	1	1	4
Тема 3.2. Проектування навчальної діяльності з використанням карток Scaffold		2	2	1	5
Разом за модулем	1	3	3	2	9
Підсумки та рефлексія					
Оцінювання власного поступу та планування подальшого використання Scaffold в освітній практиці		4	1		5
Усього	6	12	8	4	30

Опрацювання навчальних матеріалів, виконання контрольних заходів та розроблення плану індивідуального навчального проєкту здійснюється в межах годин самостійної роботи слухачів.

Контрольні заходи за кожною темою реалізуються тренером або викладачем через консультування слухачів, надання коментарів та коригування роботи під час створення плану індивідуального навчального проєкту (заняття, курсу), аналіз відгуків на роботи колег, аналіз результатів тестування тощо.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ

Огляд курсу, правила та вимоги участі в навчанні. Огляд розкладу навчальних занять. Представлення учасників. Погодження правил роботи групи.

МОДУЛЬ 1. КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Тема 1.1. Поняття компетентнісного підходу ключових компетентностей.

Сутність компетентнісного підходу

Зміст і структура ключових компетентностей у європейському та українському освітньому контекстах. Сутність компетентнісного підходу. Ключові компетентності в нормативних документах. Інтегровані результати навчання.

Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності

Порівняння переліків європейських та українських ключових компетентностей. Зв'язок компетентностей із результатами навчання. Ключові компетентності в навчальних кейсах однієї чи кількох предметних галузей.

МОДУЛЬ 2. РАМКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей

Ознайомлення із чотирма європейськими рамками компетентностей: Entre Comp (підприємницька компетентність), DigComp (цифрова компетентність), Life Comp (особистісна, соціальна компетентність та уміння вчитися) і Green Comp (компетентності сталого розвитку). Аналіз структури, цілей та компонентів кожної рамки.

Тема 2.2. Взаємозв'язок компетентностей та їх інтеграція в освітній процес

Самооцінювання учасниками власних компетентностей за однією чи кількома рамками. Визначення взаємозв'язків між окремими компетентностями в межах однієї або кількох рамок, практичне осмислення їх потенціалу для інтеграції в освітній процес однієї чи кількох предметних галузей.

МОДУЛЬ 3. КАРТКИ SCAFFOLD

Тема 3.1. Етапи планування освітнього процесу за допомогою карток Scaffold

Дослідження інструменту Scaffold як засобу проектування компетентнісно орієнтованого освітнього процесу. Ознайомлення зі структурою колоди карток, їх групами, бібліотеками та логікою використання.

Тема 3.2. Проектування навчальної діяльності з використанням карток Scaffold

Практичне використання карток Scaffold для проектування навчальної діяльності однієї чи кількох предметних галузей, визначення цілей, добору методів і засобів навчання, а також форм оцінювання.

ПІДСУМКИ ТА РЕФЛЕКСІЯ

Оцінювання власного поступу та планування використання Scaffold в освітній практиці

Аналіз результатів навчання та особистого професійного зростання учасників. Рефлексія щодо інтеграції ключових компетентностей в освітню практику та використання інструменту Scaffold. Обговорення викликів і можливостей, виявлених під час курсу. Формування індивідуальних висновків, планів подальшого застосування отриманих знань і набутих умінь, а також оцінювання власного прогресу.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Компаративний аналіз українських та європейських рамок. Опрацювання дескрипторів EntreComp, DigComp, LifeComp та GreenComp у порівнянні з ключовими компетентностями, визначеними Законом України «Про освіту».

2. Класифікація та навігація колодою. Вивчення 102 карток, розуміння кольорового кодування та логіки групування за сферами компетентностей.

3. Моделювання окремих етапів заняття. Вибір карток для конкретних фаз уроку (актуалізація, вивчення нового, рефлексія).

4. Співвідношення дескрипторів із видами діяльності. Добір найбільш ефективних активностей учнів під обрані карти результатів.

5. Розроблення системи оцінювання та зворотного зв'язку на основі дескрипторів. Формулювання критеріїв успіху для учнів, спираючись на обрані картки компетентностей.

6. Підготовка та презентація індивідуального навчального проекту. Створення повної «дорожньої карти» навчального заняття/проекту/курсу, де Scaffold виступає основним інструментом дизайну.

7. Взаємооцінювання освітніх рішень. Аналіз розробок колег за методикою «Scaffold» та надання конструктивного фідбеку.

8. Професійна рефлексія та самооцінювання прогресу. Фіксація змін у освітній практиці.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Ключові компетентності як стратегічний орієнтир сучасної освіти. Роль компетентнісного підходу в Новій українській школі та його відповідність глобальним викликам.

2. Огляд європейських рамок компетентностей (EntreComp, DigComp, LifeComp, GreenComp). Детальний аналіз сфер та рівнів володіння ключовими навичками XXI століття.

3. Інтеграція українських та європейських освітніх стандартів. Співвідношення результатів навчання, визначених державними стандартами, з дескрипторами європейських рамок.

4. Вивчення набору карток Scaffold та проектування вправ для розвитку ключових навичок учнів під час навчання на онлайн-платформі.

5. Цифровий вимір проектування. Використання онлайн-інструментів та ресурсів платформи EU Academy для візуального моделювання освітнього процесу.

6. Методика покрокового дизайну навчальної діяльності. Алгоритм вибору та поєднання карток Scaffold для створення «скелета» уроку або навчального проекту.

7. Інтеграція компетентнісного складника в освітні програми. Практичні прийоми підсилення предметних занять через наскрізні навички та підприємливість.
8. Стратегії подолання освітніх втрат через Scaffold. Адаптація змісту навчання до потреб учнів за допомогою гнучких інструментів проєктування.
9. Формувальне оцінювання та зворотний зв'язок. Розроблення критеріїв оцінювання діяльності учнів на основі дескрипторів інструменту Scaffold.
10. Планування впровадження інструменту в закладі освіти. Самооцінювання професійного прогресу та розроблення дорожньої карти застосування Scaffold у власній педагогічній практиці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>.
2. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.
3. Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 28.08.2024 № 1223. URL: <https://surl.li/osgrti>

Основна література

4. Scaffold: версія для друку. URL: https://znayshov.com/FR/44929/SCAFFOLD_UA.pdf.
- 5 Scaffold: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику. [Електронний ресурс]. URL: <https://academy.europa.eu/courses/scaffoldbringing-key-competences-intotheclassroom/view/?fromPath=dashboa>
6. GreenComp: Європейська структура компетенцій у сфері сталого розвитку. [Електронний ресурс]. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en
7. LifeComp: Європейська рамка для особистісної, соціальної та навчальної ключової компетентності [Електронний ресурс]. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911>
8. DigComp 2.2: Рамка цифрової компетентності для громадян – з новими прикладами знань, навичок та ставлення. [Електронний ресурс]. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
9. EntreComp: Структура компетентності підприємництва. [Електронний ресурс]. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101581>

10. Scaffold: a card game to revolutionise teaching. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do/scaffold-card-gamerevolutionise-teaching>

Додаткова література

11. Бачинська М., Бех О., Єнса О., Израель Х., Вайкерт Гарсія Л. Scaffold: колода карт для розробки навчальних досвідів, орієнтованих на компетентності. Публікаційне бюро Європейського Союзу, Люксембург, 2024. DOI: 10.2760/057661 URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136622>

12. Голодюк Л.С., Половенко О.В. Забезпечення наступності та перспективності впровадження ідей нової української школи на рівнях базової та профільної середньої освіти. *Науково-методичний вісник*, № 61. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2025.

13. Ключові компетентності для навчання протягом життя (Рамкова програма щодо оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя). URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53>

14. Компетентнісно орієнтована базова середня освіта нової української школи через призму значущих аспектів вітчизняного та зарубіжного досвідів: колективна монографія [за заг. ред. Л. Голодюк]. Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2024. 224 с.

15. Локшина О. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. Український педагогічний журнал. 2019. № 3. С. 21–30. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718031/3.pdf>

16. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом МОНУ № 1093 від 02 серпня 2024 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/92715/.